LAUSUNTO

Lainvalmisteluosasto
Julkisoikeuden yksikkö
LsN Arja Manner

9.10.2017

Eduskunnan verojaostolle

HE 97/2017 VP VERONKANNON, VEROTUKSEN TOIMITTAMISEN JA ERÄIDEN SEURAAMUSMAKSUJEN UUDISTAMISTA KOSKEVAKSI LAINSÄÄDÄNNÖKSI

Seuraamusmaksut

Esityksessä ehdotetaan yhtenäistettäväksi tuloverotuksen, kiinteistöverotuksen, perintö- ja lahjaverotuksen sekä varainsiirtoverotuksen seuraamusjärjestelmää ja seuraamusten vaikuttavuutta. Tavoitteena on edistää oikea-aikaista ilmoittamista ja oikeansisältöisten veroilmoitusten antamista.

Säännösehdotusten mukaan Verohallinto määräisi verovelvolliselle tai vastuuvelvolliselle veronkorotuksen, jos veroilmoitus tai muu säädetty tieto on annettu puutteellisena tai jätetty kokonaan antamatta. Verohallinnolla olisi mahdollisuus jättää veronkorotus määräämättä, jos laiminlyönti on vähäinen, laiminlyönnille on pätevä syy tai jos veronkorotuksen määrääminen olosuhteet huomioon ottaen olisi kohtuutonta. Veronkorotuksen asemesta määrättäisiin kiinteämääräinen myöhästymismaksu, jos ilmoittamisvelvollisuus täytetään myöhässä.

Esityksen säätämisjärjestysperusteluiden mukaan veronkorotuksen määräämisessä luovuttaisiin tahallisuudesta ja tuottamuksesta riippuvaan vastuuseen perustuvasta arvioinnista. Siten veronkorotus määrättäisiin, jos verovelvollinen on laiminlyönyt laissa säädetyn ilmoitusvelvollisuutensa. Veronkorotus voitaisiin määrätä korotettuna, jos tekoa voitaisiin laissa säädetyin edellytyksin pitää tavallista moitittavampana. Seuraamusmaksujen määrääminen olisi nykyistä kaavamaisempaa ja määräämiseen liittyisi vähemmän viranomaisen harkintavaltaa.

Huomionarvoista on, että ehdotetut muutokset kohdistuvat myös henkilöasiakkaiden verotukseen, kuten tuloverotukseen sekä perintö- ja lahjaverotukseen. Sääntely korostaa verovelvollisen velvollisuutta olla selvillä alati muuttuvaan verolainsäädäntöön perustuvista velvoitteistaan.

Ottaen huomioon, että sääntelyyn liittyvät valtiosääntöoikeudelliset näkökohdat tulevat aikanaan arvioiduiksi perustuslakivaliokunnan asiasta antamassa lausunnossa, oi-

keusministeriö pitää tässä yhteydessä riittävänä korostaa sitä, että veronkorotuksen määräämisen edellytysten tulee säilyä laiminlyönnin laatuun nähden riittävän korkeana ja että sääntelyn tulee vastaisuudessakin mahdollistaa tapauskohtaisten erityispiirteiden huomioon ottaminen seuraamusten määräämistä harkittaessa.

Sähköinen veroilmoitus

Esityksessä ehdotetaan velvollisuutta antaa yhteisöjen tai yhteisetuuksien kiinteistöveroa ja varainsiirtoveroa sekä arvopaperikauppiaiden ja kiinteistönvälittäjien varainsiirtoveroa koskevat ilmoitukset sähköisesti. Verohallinto voisi erityisestä syystä hyväksyä tietojen antamisen paperisena.

Oikeusministeriö pitää tärkeänä, että velvollisuuteen tehdä veroilmoitus sähköisesti liittyy mahdollisuus antaa ilmoitus paperimuodossa niin kuin esityksessä on ehdotettu. Säännösten soveltamisessa on otettava huomioon, että sähköisen ilmoituksen antaminen saattaa käytännössä vaikeutua tai viivästyä esimerkiksi sähköisiin laitteisiin tai järjestelmiin liittyvien teknisten syiden vuoksi. Ilmoitusvelvollisen voi olla vaikea myöhemmin osoittaa, että hän on tehnyt tai ainakin pyrkinyt tekemään ilmoituksen määräajassa.

Esityksen perustelujen mukaan velvollisuutta täyttää ilmoittamisvelvollisuus sähköisesti on tarkoitus laajentaa vaiheittain. Perusteluissa todetaan myös, että sähköistä ilmoittamisvelvollisuutta ei tässä vaiheessa laajennettaisi luonnollisiin henkilöihin. Oikeusministeriö kiinnittää huomiota siihen, että sähköisen ilmoitusvelvollisuuden laajentaminen vähitellen kaikkiin verovelvollisiin ja veroihin saattaa muodostua ongelmalliseksi perusoikeuksiin kuuluvan oikeusturvan kannalta.